

Vergaderjaar 1985–1986

17 845**Toepassing van de structuurregeling indien een naamloze of besloten vennootschap of dochtermaatschappij daarvan vennote is van een commanditaire vennootschap of vennootschap onder firma****Nr. 10****NOTA VAN AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG**

Ontvangen 22 april 1986

De leden van P.v.d.A.-fractie waren verheugd dat aan een door hen gesignaleerd probleem is tegemoet gekomen, maar stelden zich bij de toelichting, in de memorie van antwoord, op de artikelen 54a, 76 en 187 nog twee vragen.

De eerste vraag betreft in Nederland gevestigde naar buitenlands recht opgerichte lichamen waarvan de rechtsvorm vergelijkbaar is met een vennootschap onder firma of commanditaire vennootschap. Dergelijke rechtsvormen worden niet als dochtermaatschappij aangemerkt, omdat de rechtsgevolgen die aan het aangaan van allerlei samenwerkingsvormen worden verbonden, van land tot land en van vennootschap tot vennootschap aanzienlijke verschillen kunnen vertonen ten aanzien van de aansprakelijkheid jegens derden voor schulden die medevennoten aangaan. Het is daarom in de praktijk moeilijk vast te stellen, in het bijzonder overzee, of in een concreet geval deze rechtsgevolgen voldoende overeenstemming vertonen met die welke het Nederlandse recht verbindt aan het aangaan van een Nederlandse vennootschap onder firma of commanditaire vennootschap om voor dit doel van een vergelijkbare rechtsstructuur te spreken. De onduidelijkheid die zou ontstaan indien «vergelijkbare rechtsstructuren» ook als dochtermaatschappij zouden worden aangemerkt, is vooral ongewenst, omdat dit begrip een belangrijke rol speelt op het gebied van de kapitaalbescherming en van de jaarrekening. Bij de toepassing daarvan behoort de wet zo min mogelijk reden te geven tot twijfels.

Dat deze rechtsonzekerheid vooral te voelen is in landen met een Angelsaksisch of daaraan ontleend vennootschapsrecht, is te verklaren doordat in landen als Frankrijk, België of Luxemburg vennootschapsvormen met volledig aansprakelijke vennoten wel als rechtspersoon worden aangemerkt. Afhankelijk van de omvang der deelneming daarin vallen vennootschappen daarom al binnen de omschrijving van de artikelen 54a, 76 en 187.

Van de gelegenheid dat in de structuurregeling een eigen omschrijving nodig blijkt, kan evenwel gebruik worden gemaakt door daarin de vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid naar buitenlands recht die hier te lande werkzaam zijn, mede onder de omschrijving te begrijpen. Zie de toelichting op artikel 152 in de nota van wijziging.

De nota van wijziging

Bij de voorbereiding van het wetsvoorstel over de geconsolideerde jaarrekening, waarin de 7e EEG-richtlijn over vennootschapsrecht wordt uitgewerkt, is een wijziging nodig gebleken van de omschrijving van «dochtermaatschappij». Overeenkomstig die richtlijn zal daarvoor het kunnen uitoefenen van de meerderheid der stemrechten doorgaans beslissend zijn. Deze wijziging zou gevolgen hebben voor de toepassing van de structuurregeling die de Sociaal-Economische Raad niet wenst. Het zal dus nodig worden in de toekomst in de structuurregeling niet het begrip dochtermaatschappij te bezigen. In dat vooruitzicht zou het niet wijs zijn nu dat begrip op de valreep in de structuurregeling in te voeren. In overeenstemming met het oordeel van de meerderheid van de Commissie Vennootschapsrecht en van de sectie vennootschapsrecht van het Nederlands Genootschap van Bedrijfsjuristen wordt daarom voorgesteld in de structuurregeling het begrip «afhankelijke maatschappij» in te voeren, zonder dat dit enige verandering brengt ten opzichte van de strekking van de structuurregeling overeenkomstig dit wetsvoorstel.

Het overleg dat hiertoe heeft geleid, kostte tijd. Dit moge de lange duur verklaren die is besteed aan de voorbereiding van deze nota.

Artikel 152

Nu, zoals zojuist uiteengezet, een nieuw begrip moet worden ingevoerd met een eigen omschrijving, verdient het de voorkeur deze aan het begin van de structuurregeling te plaatsen. Inmiddels was gebleken dat de artikelen 152/262 in boek 2 BW bij vergissing als zelfstandig artikel zijn opgenomen. Zij dienen slechts als aanvulling op de artikelen 151/261. Daarom wordt de gelegenheid te baat genomen dit schoonheidsfoutje te herstellen en zo een plaats in te ruimen voor de nieuwe begripsomschrijving.

De omschrijving zelf brengt geen nieuws, behalve dat «deelnemen» is vervangen door: «voor eigen rekening kapitaal verschaffen» – bij een belang van deze omvang zal dat altijd een deelneming zijn – en dat in onderdeel b wordt tegemoet gekomen aan de wens uit de Kamer rekening te houden met buitenlandse vennootschapsvormen zonder rechtspersoonlijkheid. Voorbeelden van Nederlandse ondernemingen die zich bedienen van een buitenlandse rechtsvorm zonder rechtspersoonlijkheid om bepaalde Nederlandse rechtsregels te ontlopen, zijn mij overigens niet bekend. Bij bepalingen die hun uitwerking kunnen hebben op de toepasselijkheid van de structuurregeling past evenwel enige voorzichtigheid. Voorkomen is hier beter dan genezen, als dat zonder overregulering mogelijk is. Buitenlandse vennootschappen die hier te lande werkzaam zijn, al is het maar in een nevenvestiging, moeten zijn ingeschreven in het handelsregister. Door de omschrijving uit te breiden met hier ingeschreven buitenlandse vennootschappen, wordt voorkomen dat men deze rechtsvormen zal kiezen om de Nederlandse wet te ontgaan.

Voor bestaande buitenlandse vennootschappen, die hier werkzaam zijn, heeft de uitbreiding slechts gevolgen, wanneer zij onderdeel zijn van een Nederlands concern, zoals ook de bedoeling is. Evenmin als elders in de wet wordt met «handelsregister» gedoeld op buitenlandse registers. Van uitbreiding met buitenlandse rechtsvormen die buiten Nederland werkzaam zijn, is niet alleen afgezien wegens de onoverzichtelijkheid en daaruit voortkomende rechtsonzekerheid, maar ook omdat zo niet aan Nederlandse concerns de weg wordt geopend om, als kleine deelnemer in buitenlandse vennootschappen met vele werknemers, een beroep te doen op de vrijstellingen van de artikelen 153/263 lid 3 onder b en 153/265, in gevallen waarvoor die bepalingen niet zijn bedoeld. Door aldus vele werknemers mee te tellen van vennootschappen die niet tot het concern behoren, zou de belans tussen het aantal in Nederland en het aantal buiten Nederland werkzame personen immers kunnen doorslaan naar het buitenland, hoewel het zwaartepunt eigenlijk nog in Nederland ligt.

Artikelen 153/263-163/273

Naast de nodige aanpassingen aan de nieuwe artikelen 152/262, in onderdeel 2, is in de artikelen 153/263 lid 1 een verwijzing aangepast en is de woordkeus van lid 3 aangepast aan die in artikel 155. Het woord «deelneming» is hier gehandhaafd, omdat het houden daarvan voorwerp is van een onderlinge regeling tot samenwerking en niet alleen het verschaffen van kapitaal. Omdat een belang van 50% altijd een deelneming zal zijn van degene voor wiens rekening het kapitaal wordt verschaft, kan de geringe afwijking in de woordkeus ten opzichte van artikel 152 niet tot een ongewenste discrepantie leiden. De artikelen 155 en 265 zijn aangepast aan de nieuwe artikelen 152/262 en aan de wijziging in de artikelen 153/263 lid 3, zonder dat de strekking wordt gewijzigd.

Artikelen 164/274

In de aanhef van onderdeel *d* van lid 1 van de artikelen 164 en 274 wordt verduidelijkt dat de bepaling het aangaan en het verbreken van samenwerking van ingrijpende betekenis betreft. Dat komt overeen met de wordingsgeschiedenis (wetsontwerp 10 751), met de steeds gehuldigde uitleg en met de woorden «zal zijn» in het vervolg van onderdeel *d*, zoals tot nu toe voorgesteld. Overigens wordt het onderdeel slechts redactioneel gewijzigd.

Artikelen 165/275

De voorstellen voor deze nieuwe artikelen zijn achterhaald door de nieuw voorgestelde artikelen 152/262.

De Wet op de economische delicten

De wijzigingen volgen verplaatsingen van bepalingen. Op een na zijn dat verplaatsingen ingevolge dit wetsvoorstel. Bij de Wet van 7 december 1983, Stb. 663, was de regeling in artikel 48, voor zover het coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen betreft, al overgebracht naar artikel 58. Daarom wordt ook die verwijzing aangepast.

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes